

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Redaktsiooni jõustumise kp:
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:
Avaldamismärge:

Põllumajandusminister
määrus
terviktekst
20.12.2020
Hetkel kehtiv
RT I, 17.12.2020, 4

Nõuded sigade pidamisele ja selleks ettenähtud ruumi või ehitise kohta, sigade suhtes rakendada lubatud veterinaarsete menetluste loetelu ja neid läbiviivad isikud ning nõuded nende menetluste teostamisele ja neid menetlusi teostava isiku ettevalmistusele¹

Vastu võetud 03.12.2002 nr 80
[RTL 2002, 138, 2029](#)
jõustumine 16.12.2002

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
01.03.2006	RTL 2006, 23, 387	13.03.2006
06.10.2008	RTL 2008, 84, 1165	19.10.2008
06.12.2012	RT I, 11.12.2012, 1	14.12.2012
14.12.2020	RT I, 17.12.2020, 3	20.12.2020

Määrus kehtestatakse [loomakaitseaduse](#) § 3 lõike 4 punkti 1, § 9 lõike 4 ning Vabariigi Valitsuse 8. mai 2001. a määruse nr 161 «[Volituste andmine «Loomakaitseadusest» tulenevate õigusaktide kehtestamiseks](#)» punktide 4 ja 5 alusel.
[[RT I, 11.12.2012, 1](#) - jõust. 14.12.2012]

1. peatükk ÜLDSÄTTED

§ 1. Reguleerimisala

Määrusega kehtestatakse:

- 1) nõuded sigade pidamise ja selleks ettenähtud ruumi või ehitise kohta;
- 2) sigade suhtes rakendada lubatud veterinaarsete menetluste loetelu ja neid läbiviivad isikud ning nende menetluste teostamisele ja neid menetlusi teostava isiku ettevalmistusele esitatavad nõuded.

§ 2. Kasutatud terminid

Määruses kasutatakse termineid alljärgnevalt:

- 1) siga – igas vanuses siga, keda peetakse aretuse või loomsete saaduste saamise eesmärgil;
- 2) kult – aretuse eesmärgil peetav suguküps isane siga;
- 3) nooremis – emane paaritusealine siga kuni esmakordse poegimiseni;
- 4) emis – poeginud emane siga;
- 5) pörsas – siga sünnist kuni võõrutamiseni;
- 6) võõrdepörsas – siga võõrutamisest kuni kümne nädala vanuseni;
- 7) nuumsiga – siga kümne nädala vanusest kuni tapmise või seemendamiseni.

2. peatükk

NÕUDED SIGADE PIDAMISELE

§ 3. Sigadega tegelevad isikud

Sigadega pidamisega vahetult tegelevatel füüsilistel isikutel peavad olema tööks vajalikud teadmised sigade anatoomiast, füsioloogiast ja loomaliigile omastest käitumisharjumustest ning loomakaitsenõuetest.

§ 4. Sigade pidamine rühmadena

(1) Kui sigu peetakse rühmadena, tuleb ära hoida kisklemised, mis ei kuulu sigade normaalse käitumise juurde. Kui märgatakse ülemäärast kisklemist sigade vahel, tuleb viivitamata tuvastada selle põhjus ning kasutusele võtta meetmed selle ärahoidmiseks.

(2) Sigadele tuleb anda ülemäärase kisklemise ärahoidmiseks põhku või muud sobivat materjali, mis juhib sigade tähelepanu eemale kisklemiselt. Tuhnimismaterjal ei tohi olla kahjulik sigade tervisele.

(3) Sigade pidamisel rühmadena tuleb vältida erinevate rühmade ühendamist ja uute loomade viimist väljakujunenud rühma. Kui searühmade ühendamine on siiski vajalik, tuleb seda teha võimalikult noores eas sigadega, võimalusel enne nende võõrutamist või hiljemalt nädal aega pärast seda.

(4) Sigade rühmade ühendamisel on sigadele rahustite manustamine lubatud üksnes veterinaararsti ettekirjutusel.

(5) Eriti agressiivsed sead ja ründamise ohvriks sattunud sead tuleb rühmast eraldada.

§ 5. Sea tervise kontrollimine

(1) Paragrahvis 3 nimetatud isik peab sea tema tervise ja heaolu kontrollimiseks üle vaatama vähemalt üks kord päevas.

(2) Iga haigestunud või vigastatud siga peab saama vajalikku ravi. Veterinaarabi saamiseks tuleb loomapidajal viivitamata kutsuda veterinaararst. Vajadusel tuleb haige või vigastatud siga teistest loomadest eraldada, paigutades ta ruumi, kus on kuiv allapanu.

3. peatükk NÕUDED KULTIDE, NOOREMISTE JA EMISTE NING PÕRSASTE PIDAMISELE

§ 6. Kuldi sulg

(1) Kuldi sulg peab olema paigutatud ja ehitatud nii, et see võimaldaks kuldil end vabalt ringi pöörata, samuti kuulda, haista ja näha teisi sigu.

(2) Kuldi sulu suurus peab olema vähemalt 6 m². Kui sama sulgu kasutatakse ka paaritamiseks, peab sulu suurus olema vähemalt 10 m². Sulus ei tohi olla liikumist takistavaid objekte.

§ 7. Nooremiste ja emiste pidamine

(1) Nooremiste ja emiste lõas pidamine on keelatud.

(2) Alates nelja nädala möödumisest seemendamisest kuni arvatavale poegimisele eelneva nädala alguseni tuleb nooremiseid ja emiseid pidada eraldi rühmana.

(3) Rühmasulus pidamise korral peab sulus iga seemendatud nooremise ja tiine emise kohta olema vastavalt 1,64 m² ja 2,25 m² vaba põrandapinda. Sealjuures peab põrandapinnast vähemalt 0,95 m² nooremise ja 1,3 m² emise kohta olema tasane pind, mis on maksimaalselt 15% ulatuses varustatud drenaažiavadega.

(4) Kui nooremiseid ja emiseid peetakse rühmana, kuhu kuulub vähem kui kuus looma, peab rühmasulu põrandapind olema 10% võrra suurem. Kui nooremiseid ja emiseid peetakse rühmades, kuhu kuulub 40 või enam looma, võib lõikes 3 nimetatud vaba põrandapind olla 10% võrra väiksem.

(5) Emiste ja nooremiste pidamiseks kasutatava rühmasulu küljepikkus peab olema vähemalt 2,8 m. Kui rühmas peetakse alla kuue emise, peab sulu küljepikkus olema vähemalt 2,4 m.

(6) Kui loomapidaja peab alla kümne nooremise ja emise, võib neid pidada üksiksulgudes, kus neil on võimalus end takistusteta ringi pöörata.

(7) Nooremistel ja emistel peab olema pidev juurdepääs tervisele ohutule tuhnimismaterjalile.

[RTL 2006, 23, 387- jõust. 13.03.2006]

(8) Tiinetele nooremistele ja emistele tuleb vajaduse korral teha sise- ja välisparasiitide tõrjet. Enne poegimissulgudesse paigutamist tuleb tiined nooremised ja emised puhastada.

[RTL 2006, 23, 387- jõust. 13.03.2006]

§ 8. Poegimissulg ning poegimiskast

(1) Nädal enne arvatavat poegimist tuleb poegimissulgu paigutatud nooremisele või emisele anda sobivat pesamaterjali, välja arvatud juhul, kui see ei ole sõnniku eemaldamise süsteemi tõttu tehniliselt teostatav.

(2) Poegimissulus peab nooremise või emise taga olema piisavalt vaba põrandapinda, et kergendada loomulikku või abistatud poegimist.

(3) Poegimissulus peab emisel olema võimalus takistusteta põrsaid imetada. Samas peab põrsastel olema võimalus vajadusel emise eest peitu minna.

(4) Põrsastel peab poegimissulus olema ilma augustuseta, mati või kohase allapanuga kaetud magamisala, kuhu kõik põrsad mahuvad samaaegselt lamama. Vajaduse korral tuleb magamisalal kasutada soojendusseadet.

[RTL 2008, 84, 1165- jõust. 19.10.2008]

(5) Kui kasutatakse poegimiskasti, peab põrsastel olema piisavalt ruumi takistusteta imeda.

§ 9. Põrsaste võõrutamine

(1) Põrsaid ei tohi emisest võõrutada varem kui 28 päeva vanuselt. Põrsaid võib võõrutada kuni seitse päeva varem, kui see on vajalik emise või põrsaste tervise ja heaolu tagamiseks või tootmistehnoloogia eripära tõttu. Sel juhul tuleb põrsad viia üle emise pidamise ruumist eraldatud ruumi, mida põhjalikult puhastatakse ja desinfitseeritakse enne iga uue põrsaste rühma sissetoomist.

(2) Võõrdpõrsaid peetakse rühmadena ja nende pidamisel järgitakse käesoleva määruse § 5 nõudeid.

4. peatükk

NÕUDED SIGADE PIDAMISE RUUMILE VÕI EHITISELE

§ 10. Sigade pidamise ruum või ehitis

(1) Sigade pidamise ruum või ehitis peab olema ehitatud nii, et iga siga saab seal takistusteta maha heita, lamada ja üles tõusta.

(2) Sigade pidamise ruumis või ehitises peab sigadel olema võimalik näha teisi liigikaaslasi. Erandiks on nooremised ja emised nädal enne poegimist ja poegimise ajal, keda võib pidada nii, et neil ei ole võimalik näha teisi liigikaaslasi.

(3) Sigade magamisala peab olema puhas ja sealt tuleb tagada vedelate väljaheidete äravool või nende imendumine kohasesse allapanusse. Sigadele peab võimaldama vaba juurdepääsu magamisalale. Magamisalal peab kõikidel sigadel olema võimalus samaaegselt lamada.

(4) Sigade pidamise ruum või ehitis, vahendid ja seadmed tuleb puhastada ja desinfitseerida vajaduse kohaselt. Samuti tuleb sigade pidamise ruumis või ehitises teha näriliste tõrjet. Roe, uriin ja söödajäänused või mahakukkunud sööt tuleb regulaarselt eemaldada, et ära hoida haisu tekkimine ja mitte meelitada ligi kahjurputukaid ja -närlisi.

(4¹) Sigade pidamise ruumi või ehitist tuleb põhjalikult puhastada ja vajaduse korral desinfitseerida iga kord pärast tühjendamist ning enne uute loomade sissetoomist.

[RTL 2008, 84, 1165- jõust. 19.10.2008]

(5) Sigade pidamise ruumis või ehitises tuleb vältida pidevat mürataset, mis ületab 85 dBA. Samuti ei tohi tekitada äkilist müra.

(6) Sigade pidamise ruumis või ehitises peab sigadel olema pidev juurdepääs tervisele ohutule tuhnimismaterjalile, mida on piisavas koguses ja mis sobib sigade uudishimu ja tuhnimisvajaduse rahuldamiseks.

[RTL 2006, 23, 387- jõust. 13.03.2006]

§ 11. Sigade pidamise ruumi või ehitise ning vahendite ja seadmete ohutus

(1) Sigade pidamise ruum või ehitis ning vahendid ja seadmed, millega siga kokku puutub, peavad olema kergesti puhastatavast ning desinfitseeritavast materjalist, mis ei ole seale kahjulik.

(2) Kõik sea tervisele ja heaolule vajalikud automaatsed ja mehhaanilised seadmed tuleb vähemalt üks kord päevas üle kontrollida. Kui avastatakse rike, siis tuleb see viivitamata kõrvaldada. Kuni rikke kõrvaldamiseni tuleb võtta kasutusele abinõud sea tervise ja heaolu tagamiseks. Kui kasutatakse sundventilatsiooni, siis peab sellel olema tagavara- ja alarmsüsteem. Alarmsüsteemi tuleb regulaarselt testida.

(3) Sigade ajamisel võib elektrilööke andvat seadet kasutada üksnes täiskasvanud sigade puhul.
[RTL 2008, 84, 1165- jõust. 19.10.2008]

§ 12. Sigade pidamise ruumi või ehitise põrand

(1) Sigade pidamise ruumi või ehitise põrand peab olema paindumatu ja sile, kuid mitte libe, et vältida sigade vigastumist. Tagatud peab olema vedelate väljaheidete äravool või nende imendumine kohasesse allapanusse.

(2) Kui sigade pidamisel rühmasulus kasutatakse betoonrestpõrandat, peab selle avade laius olema: põrsaste puhul kuni 11 mm, võõrdepõrsaste puhul kuni 14 mm, nuumsigade puhul kuni 18 mm ning seemendatud nooremiste ja emiste puhul kuni 20 mm. Betoonrestpõranda ribide laius peab olema: põrsaste ja võõrdepõrsaste puhul vähemalt 50 mm ning nuumsigade, seemendatud nooremiste ja emiste puhul vähemalt 80 mm.
[RT I, 11.12.2012, 1- jõust. 14.12.2012]

(3) Restpõranda ehitus peab välistama sigade jalgade vigastumise ning sõrgade restpõrandasse kinnijäämise.

§ 13. Sigade pidamise ruumi või ehitise mikrokliima

(1) Sigade pidamise ruumi või ehitise soojustus, küte ja ventilatsioon peavad kindlustama õhuvahetuse, suhtelise õhuniiskuse, tolmusisalduse, temperatuuri ja gaasisisalduse püsimise tasemel, mis ei kahjusta sigade tervist.

(2) Siga ei tohi pidada alaliselt pimedas. Sigade pidamise ruum või ehitis peab olema piisavalt valgustatud kas loomuliku valguse või kunstliku valgustusega. Kunstlik valgustus tugevusega vähemalt 40 lx peab olema sisse lülitatud vähemalt kella 9.00–17.00. Lisaks peab olema võimalus kasutada ööpäevaringselt lisavalgusallikat, et vajadusel kontrollida sigade tervist.

§ 14. Sulu põrandapinna minimaalne suurus sigade, välja arvatud seemendatud nooremiste ja tiined emised, pidamisel rühmasulus

Sulu põrandapinna minimaalne suurus sigade, välja arvatud seemendatud nooremiste ja tiined emised, pidamisel rühmasulus on järgmine:

Sea kehakaal (kg)	Vaba põrandapind sea kohta (m ²)
1) kuni 10	0,15
2) 10–20	0,20
3) 20–30	0,30
4) 30–50	0,40
5) 50–85	0,55
6) 85–110	0,65
7) Üle 110	1,00

§ 15. Sigade pidamiseks kasutatav väliaedik

(1) Sigade pidamine väliaedikus peab olema loomade tervisele ohutu. Väliaedikus paiknevad söötmise ja jootmise vahendid ning seadmed tuleb hoida puhtana, vältides väljaheidete sattumist sööda ja joogivee hulka.
[RTL 2008, 84, 1165- jõust. 19.10.2008]

(2) Väljas peetavatele sigadele tuleb tagada võimalus varjuda.
[RTL 2008, 84, 1165- jõust. 19.10.2008]

5. peatükk NÕUDED SIGADE SÖÖTMISELE

§ 16. Sigade söötmine ja jootmine

(1) Kõikide sigade jaoks peab olema saadaval nende eale ja kehakaalule kohane ning sigade füüsilisi tarbeid rahuldav sööt.

- (2) Sigu tuleb sööta vähemalt üks kord päevas.
- (3) Kui sigu ei söödeta vabalt või automaatsel söötmismeetodil, siis peavad kõik sead pääsema sööma samaaegselt.
- (4) Üle kahe nädala vanused sead peavad saama puhast joogivett vastavalt vajadusele.
- (5) Kõrge temperatuuriga keskkonnas oleva või haige sea jaoks peab puhas joogivesi olema kogu aeg saadaval.
- (6) Mitteimetavatele tiinetele nooremistele ja emistele tuleb nälja kustutamiseks ja närimisvajaduse rahuldamiseks anda piisav kogus mahukat või kiudaineterikast sööta ning energiasööta.
[RTL 2006, 23, 387- jõust. 13.03.2006]

§ 17. Sigade söötmise ja jootmise vahendid ning seadmed

- (1) Sigade söötmise ja jootmise vahendid ning seadmed ei tohi põhjustada sigade vigastumist ja need tuleb paigutada nii, et kõikidel loomadadel oleks võimalik nende juurde pääseda.
- (2) Sigade söötmise ja jootmise vahendid ning seadmed peavad olema sellised, et sigadele antava sööda ja vee saastumise risk on võimalikult väike.
- (3) Nooremiste ja emiste rühmas pidamise korral tuleb kasutada selliseid söötmise vahendeid ja seadmeid, mille puhul on tagatud, et iga siga saab piisaval hulgal sööta.
[RTL 2006, 23, 387- jõust. 13.03.2006]

6. peatükk

SIGADE SUHTES RAKENDADA LUBATUD VETERINAARSETE MENETLUSTE LOETELU JA NEID LÄBIVIIVAD ISIKUD NING NÕUDED NENDE MENETLUSTE TEOSTAMISELE JA NEID MENETLUSI TEOSTAVA ISIKU ETTEVALMISTUSELE

§ 18. Sigade suhtes rakendada lubatud veterinaarsete menetluste loetelu

- (1) Sigade suhtes rakendada lubatud veterinaarsed menetlused on:
- 1) kuni seitsme päeva vanuse põrsa silmahammaste lõikamine;
 - 2) kuldi kihvade lühendamine;
 - 3) saba lõikamine;
 - 4) sea kastreerimine meetodil, mis ei põhjusta kudede rebenemist;
 - 5) väliaedikus peetava kuldi kärsa rõngastamine.
- (2) Lõike 1 punktides 1 ja 3 nimetatud veterinaarseid menetlusi ei tehta regulaarselt, vaid siis, kui emiste nisadel või teiste sigade kõrvadel või sabadel esineb vigastusi. Sabade lõikamine on lubatud üksnes juhul, kui muud sigade pidamise keskkonda ja loomkoormust arvestades rakendatud ennetavad meetmed sabade närimise ja muude voomade vältimiseks ei ole andnud tulemusi. Otsuse silmahammaste või saba lõikamise vajaduse kohta teeb veterinaararst.
[RT I, 17.12.2020, 3- jõust. 20.12.2020]
- (3) Lõike 1 punktis 2 nimetatud veterinaarset menetlust on lubatud teha vajaduse korral teiste sigade vigastamise vältimiseks või ohutuse tagamiseks.
[RT I, 17.12.2020, 3- jõust. 20.12.2020]
- (4) Teave lõikes 2 nimetatud muude ennetavate meetmete ning veterinaararsti otsuse kohta peab kajastuma loomapidaja tegevuse üle peetavas arvestuses kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis.
[RT I, 17.12.2020, 3- jõust. 20.12.2020]

§ 19. Sigade suhtes rakendada lubatud veterinaarseid menetlusi läbiviivad isikud ning nõuded nende menetluste teostamisele ja neid menetlusi teostava isiku ettevalmistusele

- (1) Paragrahvi 18 lõikes 1 loetletud veterinaarseid menetlusi võib kooskõlas «Loomakaitseaduse» § 9 lõikega 3 läbi viia veterinaararst või vastava ettevalmistusega isik, kellel on kohased teoreetilised teadmised ja praktilised oskused.

(2) Paragrahvi 18 lõike 1 punktides 3 ja 4 nimetatud veterinaarseid menetlusi võib üle seitsme päeva vanusel seal läbi viia üksnes veterinaararst, kes peab kasutama üldnarkoosi ja lokaalanesteesiat.

(3) Veterinaarseid menetlusi teostav isik, kes ei ole veterinaararst, peab omama tunnistust kohase teoreetilise ja praktilise koolituse läbimise kohta. Teoreetiline koolitus peab andma vajalikke teadmisi sigade anatoomiast, füsioloogiast, kirurgiast, loomaliigile omastest käitumisharjumustest ja loomakaitsenõuetest. Praktiline koolitus peab andma lisaks teoreetilistele teadmistele praktilisi oskusi § 18 lõikes 1 loetletud veterinaarsete menetluste läbiviimiseks.

(4) Paragrahvi 18 lõikes 1 loetletud veterinaarsete menetluste teostamisel tuleb siga kaitsta välditavate kannatuste ja haigustesse nakatumise eest. Menetlus tuleb teostada vähimat valu põhjustaval viisil.

(5) Praktilisi oskusi peab isikule õpetama veterinaararsti kontrolli all järgides «Loomakaitseseaduse» nõudeid.

7. peatükk

RAKENDUSSÄTE

§ 20. Määruse rakendamine

Määruse jõustumise ajal tegutsevad loomapidajad peavad täitma käesoleva määruse nõudeid alates 2003. aasta 1. jaanuarist, välja arvatud § 6 nõuded, mida nad peavad täitma alates 2005. aasta 1. jaanuarist, ja § 7 lõike 1 nõue, mida nad peavad täitma alates 2006. aasta 1. jaanuarist ning § 12 lõike 2 ja § 7 lõigete 2–7 nõuded, mida nad peavad täitma alates 2013. aasta 1. jaanuarist.

[RTL 2006, 23, 387- jõust. 13.03.2006]

¹Nõukogu direktiiv 2008/120/EÜ, milles sätestatakse sigade kaitse miinimumnõuded (ELT L 47, 18.02.2009, lk 5–13), muudetud määrusega (EL) 2017/625 (ELT L 95, 07.04.2017, lk 1–142).

[RT I, 17.12.2020, 3- jõust. 20.12.2020]